

* Para o XXXIII Certame de Poesía Concello de Vilalba.

CODIAS CANDA MIN

Lema: Dares e Ceres

U^o → U^o Jorretti Barria Casanova
Poesía
2007

Copia nº: 3

1.-

Irmás miguiñas, vellas, cánto frío,
qué pouco territorio para tanta lareca,
para invocar a multiplicación dos peixes
cando non quedou pan de dividilo.
Irmás miguiñas, sei que a esencia nosa
é amolecernos quedas e rareadas,
sen vodas de Cañá que poñan mollo
ao non quedar tinallas nin milagres.
Cántas soidades, cómo nos confunden
con pedregullos, vidas ou cabichas,
inútiles nas mans igual co vento
que un días vos levou entre a fartura.
Mais non somos eirugas coa ansia
dalgunha persoal metamorfose,
nin folerpas, nin pústulas, nin illas
onde runfe o balor coma un andazo.
Irmás miguiñas, esta torta triste
ten ben de certo cánto está de sobra,
irmás, e cánto doe a antiga fame
sen resposta de pan cando caemos
vasoiradas o mesmo ca unhas almas.

2.-

Ti non serás a bola
que garde algunha lima para ceibarme.
Tampouco ese prestar do esquecemento
onde ignorar é sempre a mellor vida.
Non vas deixar a miga onde habitarse
a verme acugulada que aquí fala,
que mide como minte, ben seguro
que se a pensión non vai chegar a nada,
a paixón xa cucou ben extinguida.
O teu é mougar de oído, simplemente.
Porque ti non es soamente unha rebanda propia
es o lugar do exilio onde adoezo.

3.-

Saberás da semente no seu tempo,
do esterco e da grade, dunha seca
que puido deixar todo en millarada.
Despois o grao, o dente e a moenda
co farelo pousón cara a outra morte.
Saberás da fariña cando cadre,
desa escaseza ampla e desmedida
como a súa vontade de ser nube
ou doce nevarada que palillan
nas teas as arañas ben mantidas.
Mesmo verás a masa, latexante
nesa humidade tenra e primitiva
que o lévedo enganou na súa fachenda.
Has mirar engulido polo forno
ese contorno que tentou ser bola.
A súa forma preñada e florecente
será o que che quede cando acabe.
Non vas chegar ao pan. Non será dado.
Cando todo aconteza, as rebandas
virán. Non no verás, desconvidada
saberás que non es. Xa lista a mesa,
han poñer na túa boca, no seu papo,
que igual de estar alí, nin che gustaba.

4.-

A miga minusválida,
gardada entre burbullas
confinouse de corpo no limbo dunha bola.
Nada como unha miga para saber de cárceres.
A bóveda da codia ten fráxil, faturenta, arquitectura.
Nada para saber de impactos
como unha codia dada a ver o mundo.
Cómo non vou ter melancolía diante destas rebandas,
anacos coma min, e coma min comestos
na embestida húmida das bocas,
migallas de palabras confinadas
que escoitan e que calan
sabedoras de que, ao fin, este silencio
é a merenda última do día.

5.-

Ocúpome da codia, ordinaria,
onde a penas me entendo e me replico,
e renxe o meu dicir, e non me explico
nin no mollo da graxa innecesaria.

Robinsona na illa Barataria,
no meu balor me inicio e me intoxico,
rebándome, salouco, santifico
a miga primordial, deficitaria.

Son propiedade así, antes que nada
das rebandas serodias, ben seguras
na súa costra pulida, reservada,
e adoito somerxerme nas fonduras
sorpresa na miga rebentada
coma un foguete negro nas alturas.

6.-

O lume non ten frío,
a auga non ten sede,
e o pan non di ter fame.

A codia nunca greta
a miga sempre pecha
á vida: só migalla.

Soamente,
soterrada,
migalleira.

Migalla
da migalla
da m

i

g

g

a

a

a

l

l

l

l

l

l

a

a

a

a

a

7.-

Máis alá desta codia que ofende e desorienta,
fugareime do inverno ata o meu propio xeo,
cara ao mesto balor que a humidade caetra
na podremia segura dun pan non consumido.

A muiñada antiga de farelo cativo
salferiu este tempo na súa cunca de noxo.

Miga anil, destemida, de masa improcedente
que adoece en rebandas coma os ósos na chuvia,
e codias na memoria, coma espadas afoutas,
cando o xaneiro acude amolecendo a vida.

8.-

Co coitelo do pan, igual un día
asasino ao do quinto; é a forma
de que os veciños digan o educada
que parecía eu ata ese feito.
Nesa mañá terei a codia en armas,
fariña de acuarela forneada,
bocado ao corazón, lévedo á vea
nun infindo de tebras como migas.
Erguerán o seu voo cara a outra cinza
as pegas que acarrexan no peteiro
migallas das ruínas desta aldea.
Eu laparei, soidosa, outra rebanda
e probarei o gume nalgún xeo.
Logo, verei o sangue pola tele
coma a prebe ritual dos aldraxados.
Só hai paz na inocencia. Só alimenta
a miga que non foi, a codia pura.

9.-

Pasou noutra ocasión, sempre acontece
que se repite, que te das lembrado
cando ves que outra vez outra fornada
pasa sen achegar nin as migallas.
Todo sería igual sen o desastre
de non poder optar a algunha codia.
Ninguén furou na bola. O previsto
debía ser cambiar, mais seguíamos
a bater no aguillón que nos chuzaba,
Sabíamos que volver cara a outra fame
era peor que seren chamuscadas,
Debíamos vivir –era o preciso–
mais xaxuamos –ninguén tivo a culpa–.
Seguíamos piando polo pan,
a ninguén estrañou logo a desfeita.

10.-

Polo tempo da borra, a vida era
de cervexa quecida e desleixada,
e o mollo cereal, lixo seguro
na mesta floración balorecida.
Refugallo civil, o corpo afeito
á perda, a rendición, á desbandada,
á nada poeirenta que acubilla
un fol de podrecer nese bandullo
onde o ferún é rei en canto estraga
os seus restos lambidos polo aire.
Nada fede; son eu, materia en transo,
descomposta, metáfora, asistida
pola codia do folgo que me foxe
precariedade o ser, ¿morta?, ¡calada!.

11.-

Chámanme cadela e berran cando cadra,
pero deixan caer folerpas de boa miga
como un maná miúdo e sempre ben cativo.
Polo menos non ladro,
amolezo no sono como rillo na codia;
é o meu máster en resurrección.
Cadela de palleiro no recuncho,
calado celacanto revivido,
aguzo o meu fociño a espreita do milagre,
e caio co sono mesmo cando mastigo
coma unha besta cansa e avellada.
Caio co sono e soño coa caída que non era.
É moi recomendable durmir nos funerais,
sobre todo se unha é o cadáver.

12.-

Ben te coñezo codia, non es miña
como non é este caldo que fervella
desandado do sangue na chavella
desde acorado corpo cando aniña.

Ben sei da túa gadoupa e a túa espiña
cando se chuza en min rexa e cernella
onde máis doe, onde máis semella
lúa minguante, vella socialíña.

Ben sei eu que a túa miga sen resposta
en desamores novos, sementada,
é nesta escuridade o que proclamo.
E sei que xa gañaches outra aposta
ilesa de paixón na soterrada
codia de arrepiar onde desamo.

13.-

O lévedo ha ser xusto,
a fariña precisa, integral se volvemos ao farelo;
a auga, limpa; o sal, exacto.
Na república morna da cocíña,
as mans agarimosas
comporán arte sa na húmida masa
que modela secante algunha vida
disposta ao enfnado no seu tempo.
Falamos de amasar, naturalmente.
Tamén poderíamos falar e amar,
mais debemos manernos no escudo cereal da torta;
mesmo abolida, acaso propia;
sempre é mellor amolecer que amar,
que a ninguén lle interesa
condenarse ao carbón sen máis compango.

14.-

Como as patas dos paxaros pola neve
ou a xerfa que se vai despuntillada,
os dedos dos cativos na fariña
compoñían volumes case increíbles.
Non palillaban. Non facían encaixe
co branco que precede ao bo pan trigo.
Simplesmente estarricaban masa
en cilindros máis finos ca un bo lapis.
Era a súa primeira sinatura
dominando a chaira da empanada.

15.-

Restáurame este forno, inaugura
a bendición da miga, fai presente
ese anxo de espigas que alimente
os pasos desta débil estrutura.

Sé provisión que enche e asegura
este fío de voz convalecente,
este ocaso de codia disidente
que xa non ten nin xenio nin figura.

E procúrame a masa nesta espera,
tan mornamente as bágoas e o coitelo
de preferir o pan como non era.
Caio de novo, torno ao meu farelo
de muiñeira que agarda e desespera
na manancial urxencia deste relo.

16.-

Fóra do revoltallo, todo era principio:
caldo mesto, cucado de se entregar ao tempo,
confeso comodín irrecargable,
conta de refugallos, contrafío e cambra
polo cute do infindo,
onde as feridas non cobizaban cura.
Fóra do consumado, todo era cataclismo,
conto de non contar a carón dese lume,
calor de conxugar no cráter doutra copa,
coro de calafríos confidentes,
caladoiro de sombras caletreadas,
costa costra,
calibre dalgún corpo de canteira
coma un milagre propio, incalculado.
Fóra de si, criaba o labirinto
entre o que non quixo e a súa vida.
E unhas cóxegas núas
entre ela e aquela contumaz inmensidade,
alén do caos seu, esmigallado,
onde as codias campaban como a nada.

17.-

Acáeme este pan redondo e duro,
é o que vai quedando do que había,
da codia que de nena me podía,
da miga que amolezo no mesturo.

Acáenme as rebandas que inauguro
compangadas en boa compañía,
igual que noutro tempo me afacía
a algún codelo, orfo, o máis seguro.

Acáeme un rillar ben preguiceiro
repañando nas sobras polo prato
ata anhear en trigo e en centeo.
Mais, cargada de codias, non peteiro;
acáeme cambiar, ben me decato
de que sempre é máis tarde do que creo.

18.-

Hai rebandas que son conto calado,
tumba sen nome, nai dada por morta
na memoria doente, diplomada,
de baduar trompadas coma triunfos.
Hai migallas que son lendas apócrifas
de canto, por non ser, ten o seu eido
inventariado polo activo fixo
onde o erro é señor de canto runfa.
Nese escenario brevemente eterno,
feto esganado, eutanasia lenta,
non lle é preciso fol ao aire mesto;
nin á auga sede, nin ao lume frío,
nin ao forno as cinsas da afouteza.
Máis falsía non hai, nin con máis sona,
pero está ao comezo, é tan deles
que aquel tempo perdido no sentido
xa non proba no pan de estaren vivos,
por sempre tristes fillos do farelo
arredados do rodo e do rodicio.
E así calaban ou contaban feitos
que nin pasaron nin serían posibles,
e asolagaban a materia certa
porque nada lles doía coma iso.

Mais se alí xa non quedou paciencia
foi só por abrazar o esquecemento
na súa codia de fel balorecido,
que se unha indiferencia é media morte,
enteiramente alí ben que fedía
ás migallas máis podres do silencio.

19.-

Codelo cada día, man que dá,
queda man, queda codia, migallada,
man que ten man, migalla forneada,
man de min, man de si, manchea xa.
Codelo cara á fame, man que creba,
cotenadas de noxo nutritivo,
lévedo de estourar graxento e vivo
nas rebandas perdidas para a febra.
Termo da bola, vou, busco nalgures
o farelo integral do que non era;
sen aditivos, gardo nesta espera
rebandas sen resposta por ningures.

20.-

Foi un erro de vulto,
ou un berro de bola
de celofán blindado e mastrugueiro,
de codia edulcorada e pavorosa,
de miga salferida e borrachenta,
pero enguliron todo canto había
no bacelar de algunha antiga fame.
Nesa bisbarra feita para o dente,
para trocar améndoas por balas,
non quedou por rillar cousa ningunha
para que despois só lles pesase o mundo,
enteiro noutro erro inmasticable,
e, mestos, acougaron no enfnarn de sempre.
Era o reino da nada,
ou sexa, o Nadal.

21.-

A música amasou na súa cadencia:

Allegro na muiñada.

Adaxio panadeiro.

E ninguén alimenta,

e ningún á fartura das circunstancias.

Silenciado o compango,

non é que teña fame,

é que esqueceron achegarme a bola,

que pola Pascua nunca era dabondo,

e os Reis Magos nunca foron tan póstumos

como cando as migas foron un xoguete

e mesmo houbo que engadir a cinza.

O pan que o demo amasou, balorecido,

puido aganar de acordo co ventado.

A música calou. Ninguén padece.

A codia é o límite de toda protección,

e o final é o mesmo, tan sabido:

Dar pan,

pandar.

22.-

Unha impecable miga estarrecida
no seu mollo de luz e de substancia,
e a codia sen pompa e circunstancia
de inapetente pedra relambida.

Unha migalla aquí, desasistida,
e un grolo de carraxe escura e rancia,
e a luz, acolá, pola abundancia
que sementou a bola desmedida.

Neste acó, ben inzadas pola masa
adiviño rebandas, regalías,
fareladas de mestas teimosías
que levedou o pranto cando arrasa
e a fornada que queima e que fracasa
no lentor cereal dos nosos días.

23.-

Nestas doces derribas acadamos
a licencia de ruína onde cobrarmos.
En tempos os poemas tiñan prezo
e a miga era de balde cando había.
Agora todo pan tende a ser puga
coma un ourizo cacho amedoñado.
Daquela sei dicir o que non quero
ó preguntar decote pola vida.
Fregar é o que hai. Termar da bola
e apetuñar as codias de Caronte
descalza pola última merenda.

24.-

A codia venche sendo canto amola:
Mastrugada civil, inapetente
a penas morneada, disoluta
partitura dispersa, maltratada,
enésima mestura, desacougo,
enxurro de ferralla
polución que maltrata impunemente,
distancia escorrentada, ruín poeira
pola que a vida viña canda min.
A masa vai pasando sen colleitas;
endereitada nunca, nin resolta,
millonésima escada sen máis rego
silenciando nas codias e nas mágoas
que as migas ven pasar,
cando nunca será,
cando nunca outra vida
clarexará onda si cando adoeza
e as codias canda min amolan,
amolecen só para que encorregue
sen andar tan sequera.

25.-

Eu quero dicir pomba e digo pita,
e poleiro, e mais pebre e mais poupanza;
igual que por pincel, digo vasoira,
e ladroízo certo por ganancia.
Eu quero dicir copa e digo cunca,
sen triscar no cristal e chouqueleala.
Tamén en vez de xente digo xabre,
e coiro polo ante e pola napa.
Chamo muxir a recadar, de sempre;
digo carqueixa en vez de sebe plástica;
e así, por entremés eu digo taco,
costrán por fita, moina por xerarca.
Pola fariña triga, mal farelo;
por bola morna, masa requeimada.
Por codia boa, perpiaño afouto
por miga gorda, codia esmigallada
Por alumar de estrelas digo estrume,
que se é de arume fai boa estrumada.
Remodelar é fochicar, seguro;
reordenar é retellar a nada.
Quero berrar ¡axiña! e sae ¡nunca!
Tento con tapadeira e digo ¡tralla!
E así en vez de ¡adiante!, sae ¡chega!,
por mañá, hoxe; por voto, borralla.
Non é que me trabuque máis da conta,
que esbardalle sen ver se atino a fala.
Só sucede no lerio, seino certo
que como deste pan; e non me apraza.

26.-

A esta altura da morte,
a esta baixura das circunstancias,
tan entregada como insumisa,
tan disposta ao esquecemento,
nunca sei que facer con tanta nada.
Breve e queda na fala
como ampla nos fiordos desta fronte,
volvo á ollada lenta das insomnes
como a man ao rostro ao que golpea.
Os coitelos de agora, respirados,
procuran cortes suxos de amor inmerecido.
Os mortos dan en coidar da artesa
de barolo final, dilapidado,
e a nós neste presente nin nos toca
entre a nada a e mais eles, unha proba.

27.-

Este esvarar da codia pola masa,
máis que biopsia precisa auditoría
nas sucursais da miga, na ardentía
que vai merando o pan que non traspasa.

Toda terapia aquí fende e abrasa
cada eiva que aguza e reenvía
a outra máis ruín e posta ao día
no arredar da bola que fracasa.

Logo, ¿como será o enornado
que declare esa fenda irreversible?
¿E como o levedar turbio e terrible
de ir trocar o ceo polo faiado?
¿E quen, con que dicir dará cortado
as rebandas da bola impredecible?

28.- A BOLA

Di por que non relar cando es miña
bola deste mougar estarrecido,
rebanda que endurece cando aniña
o dente sanador que teño tido.
Apodérate axiña desta fame,
afástame o farelo presentido,
ergue a man coma un Deus, bendice e dáme
a tenrura da miga na que curo,
sen compango, nin viño, nin friame
cando te vento, bola, e é seguro
o teu pan decidido a dar a gloria.
Non sexas só balor neste mesturo
nin cea derradeira, perentoria,
nin onomatopea dun disparo
esmigallado e seco na memoria.
Escorrenta o ferún do desamparo
na eucarística teima e transparencia
onde eras relón dalgún reparo.
Teu miolo perdido na carencia
é o balor que voa e me posúe
con carraxe de codia e de conciencia
na espera que aborrezco e me constrúe,
e faise enfeluxado calafrío
igual que o sangue que acontece e flúe

como a fame gañado o desvarío
e o coitelo inútil e obstinado,
aleve nalgún ferro cortafrío
que renuncia a furar no supurado
lévedo de amasar a recaída.
Ocuparei a codia como invado
a sombra dispoñible, pel vencida
para aspirar ao óso inexistente
da túa masa mimética e ferida,
no nunca certo, no máis persistente
océano de ilesas ignorancias
onde te agochas canda tanta xente.
Bentónica, abisal, nas túas estancias
pertéceme o profundo da tristeza,
o suplico esquecido das instancias,
a ruína precoz da fortaleza
derrubada de sal onde queimarme
e desmontar o alento peza a peza.
Mais agora aspiro a non quedarme
e adopto outros bocados sen fartura
na desleixada mesa onde atoparme.
Di por qué o teu rillar non terá cura,
nin renuncia a túa miga anque intoxiciques.
Non renego da última tenrura,
ti es bola e mais miña, non supliques,
sabes que en codia e miga volvo ao rego
por máis que fuxas ou te dosifiques,

non te fagas maldita se me entrego
cobizando as pancadas da túa sorte.
Sábeste farturenta, non o nego,
aniña ese pingar do meu torresmo,
condénate a fartar sen outro norte,
ou ocupa o meu mundo que é o mesmo
que entregarme á fartura contra a morte.

* * *